WBA

Jaarstukken 2023

1 maart 2024

Inhoudsopgave

Jaarverslag

Jaarrekening

Vaststellingsbesluit

B. Steffen, 1977

Dinteloord, tijdens bietencampagne goed voor 450.000 ton suiker.

WBA

Jaarverslag

Aanbiedingsnota jaarverslag 2023

Met genoegen presenteren we het jaarverslag 2023 van het West-Brabants Archief. Dit verslag geeft een overzicht van alle activiteiten, prestaties en mijlpalen van het afgelopen jaar.

In het afgelopen jaar hebben wij ons ingezet voor het behoud, beheer en de digitale ontsluiting van archieven en collecties. 'Het verleden snel gevonden' is ons leidend principe waar we dagelijks aan werken. Veel deelnemers zijn actief bezig geweest met het aansluiten op het e-depot. Voorbereidingen zijn getroffen om digitale archieven over te brengen en er zijn door de deelnemers scanprojecten aanbesteed om archieven te digitaliseren; alles om de digitale toegankelijkheid van overheidsarchieven te verbeteren.

In 2023 is een stap gezet in het project om tot een nieuw webportaal te komen. De kick-off met leveranciers heeft plaatsgevonden. We hebben hoge verwachtingen van dit project om de archieven en collecties beter te ontsluiten in 2024. Het goed kunnen ontsluiten is afhankelijk van de toegekende metadata. In 2023 hebben we ervaren dat dit nog extra inzet vraagt van het WBA bij digitale overbrengingstrajecten.

Een belangrijke wijziging is de nieuwe inspectievorm die we hebben ontwikkeld en toegepast. Door meer het gesprek aan te gaan met onze deelnemers hebben we beter inzicht en de stand van zaken van de informatiehuishouding bij de gemeenten. We hebben in 2023 samengewerkt met onze gemeenten en verbonden partijen, maar ook geïnvesteerd in het netwerk. Samen met collega archiefinstellingen, heemkundekringen en andere erfgoedinstellingen zijn we gestart met de opgave erfgoed. Samen gaan we een de rijke verhalen van West-Brabant delen!

Qua financiën sloot het jaar 2023 af met een positief saldo van € 234.381.

In dit jaarverslag over 2023 hebben wij een bondige verslaglegging op hoofdlijnen willen realiseren.

West-Brabants Archief,

Het Dagelijks Bestuur

Kerngegevens 2023

De gemeenschappelijke regeling “West-Brabants Archief” (WBA) is per 1 juli 2016 ingesteld en is een voortzetting, in de zin van een uitbreiding met nieuwe deelnemers, van de gemeenschappelijke regeling Regionaal Archief West-Brabant (RAWB).

Aan de gemeenschappelijke regeling nemen negen gemeenten deel.
Het werkgebied heeft in totaal ca. 362.000 inwoners.

Als bestuursorganen treden op:

het algemeen bestuur
het dagelijks bestuur
de voorzitter

Meer informatie:

www.westbrabantsarchief.nl
info@westbrabantsarchief.nl

Volg ons op:

linkedin.com/company/west-brabants-archief
West-Brabants Archief
@wbarchief
@west-brabantsarchief7985

Voorzitter
dhr. A.J. Moerkerke,
vertegenwoordiger van Moerdijk

DB leden
- dhr. J. Pals, vertegenwoordiger van Bergen op Zoom
- mw. E. van der Star, vertegenwoordiger van Roosendaal

Overige (AB) leden
- dhr. G. de Weert, vertegenwoordiger van Etten-Leur
- dhr. J.M.A. van Agtmaal, vertegenwoordiger van Woensdrecht
- mw. S.S.J. Malfait, vertegenwoordiger van Halderberge
- mw. E. Prent, vertegenwoordiger van Steenbergen
- mw. S. Breedveld, vertegenwoordiger van Rucphen
- dhr. J.M.J. van Steen, vertegenwoordiger van Zundert

Secretaris
de heer M.H.M. Korving, directeur WBA

Programmaverantwoording

Archiefbeheer

Beheer van de archiefbewaarplaats

Zowel in de archiefverordeningen van de aangesloten gemeenten als in de dienstverleningsovereenkomsten van de verbonden gemeenschappelijke regelingen is bepaald dat jaarlijks een verslag wordt gemaakt van het beheer van de archiefbewaarplaats. Behalve een bewaarplaats voor analoge archiefstukken heeft het WBA ook een e-depot voor de duurzame opslag van digitaal gevormde of vervangen informatieobjecten. Dit verslag gaat over beide bewaarplaatsen.

Archiefbeheer

Het archiefbeheer betreft vooral materiële en toegankelijke staat van de archieven, de aanwinsten en verliezen en het gebruik van de archieven door overheden en derden.

Er zijn achterstanden in de toegankelijkheid van de archieven. Enkele grotere archieven krijgen sinds de start van het WBA op dit punt consequent en intensief aandacht, maar er is ook een substantieel aantal kleine die onvoldoende ontsloten zijn en daardoor niet goed te gebruiken. Naast het wegwerken van de in kaart gebrachte werkvoorraad, gaat de komende jaren veel werk zitten in het controleren en up-to-date brengen van in het verleden gemaakte toegangen, in het verwerken van aanvullingen (zodat er geen nieuwe achterstanden ontstaan) en in het converteren van analoge toegangen naar digitale versies.

Behalve ontsluiting en beschrijving maakt ook materiële verzorging deel uit van de beheertaak. In 2023 ondergingen alle aanwinsten een behandeling met gammastraling. Dit is bedoeld om actieve schimmels en ongedierte in de analoge bestanden te doden. Om de materiële staat van documenten verder te optimaliseren, werden geselecteerde documenten door een gespecialiseerd restauratieatelier behandeld en hersteld. En verder was er net als in eerdere jaren veel aandacht voor een juiste conserverende verpakking van archiefstukken, met name in het archiefdepot in Oudenbosch. Daardoor wordt de duurzaamheid versterkt.

Toegankelijkheid

In 2023 is in totaal 260 m^1 papieren archief geïnventariseerd en daarmee toegankelijk gemaakt. Dat betreft niet alleen nieuw verworven archief, maar ook achterstanden, aanvullingen of noodzakelijke bewerkingen. Daarbij zijn bijna 14.000 inventarisnummers toegankelijk gemaakt. Het indiceren van 62 banden met Bevolkingsregisters leverde ruim 70.000 persoonsnamen op.

Verwerving

Archieven die verworven worden door het WBA kunnen afkomstig zijn van de aangesloten overheden of van particulieren. Ze kunnen in analoge of in digitale vorm binnenkomen.

De aangesloten overheden zijn volgens de Archiefwet verplicht de archieven *uiterlijk* twintig jaar na afsluiting over te dragen aan een archiefbewaarplaats, in dit geval het WBA. De formele term hiervoor is **overbrenging**. Archieven van particulieren worden op vrijwillige basis overgedragen aan het WBA. Deze vorm van verwerven wordt **acquisitie** genoemd. Particuliere archieven zijn overigens niet alleen de archieven van personen, maar ook – en vooral – archieven van bedrijven en andere organisaties, zoals stichtingen, verenigingen, kerkgenootschappen enz.

Analoge (meestal papieren) archieven worden beheerd in het archiefdepot onder het Wilhelminaplein in Bergen op Zoom of in het archiefdepot van het voormalige Regionaal Archief West-Brabant (RAWB, een voorganger van het WBA) in Oudenbosch. Digitale archieven worden beheerd in het e-depot, waarvoor de hard- en software en de services van Preservica worden gebruikt. Onder digitale archieven verstaan we informatieobjecten die digitaal zijn gevormd of gedigitaliseerde analoge documenten waarvoor een vervangingsbesluit is genomen. Bij vervanging treden die scans in de plaats van de analoge documenten en dossiers en worden de analoge originelen, na intensieve controle, vernietigd.

Overbrenging

In 2023 is 124,5 m[1] analoog overheidsarchief overgebracht, waaronder vier archieven van de Vertrouwenscommissie voor de benoeming van de burgemeester, uit verschillende gemeenten. In 2023 vond één definitieve opname van overheidsarchief in het e-depot plaats. Wel liepen er acht andere overbrengingstrajecten, deels gestart in 2023 en deels daarvoor gestart, maar nog niet afgerond. De acht trajecten zullen uiteindelijk tien archieven laten opnemen in het e-depot. Een voorzichtige prognose geeft aan dat alle trajecten in 2024 afgerond worden.

Collectiecode	Naam archief
wba - 0019	Archief van de vertrouwenscommissie benoeming burgemeester Mulder te Bergen op Zoom, 2023
wba - 6002	Archief van de vertrouwenscommissie herbenoemingsprocedure burgemeester M. van der Meer Mohr te Rucphen, 2022
wba - 8015	Archief van de vertrouwenscommissie (her)benoeming burgemeester H.J.H.M. Marijnen te Roosendaal, 1989-2008
wba - 8016	Archief van de vertrouwenscommissie benoemingsprocedure burgemeester J.M. van Midden te Roosendaal, 2019
wba - 8010	Archief van de gemeente Roosendaal, 2006-2015
wba - 8011	Archief van de gemeente Roosendaal, 2016-2019

De gemiddelde doorlooptijd van een opname van een archief in het e-depot is over het algemeen langer dan van tevoren verwacht. Dat heeft voor een deel te maken met de vervangingstrajecten (het kwalitatief hoogwaardig digitaliseren van papieren archiefmateriaal) die aan de overbrenging voorafgaan. De belangrijkste reden is echter de onbekendheid bij de leveranciers van de applicaties van gemeenten waaruit de informatie geëxporteerd moet worden. De informatieadviseur en de functioneel beheerders van het WBA zijn bovenmatig veel tijd kwijt aan het steeds weer opnieuw instrueren van leveranciers en toetsen van de resultaten. De doorlooptijd van de overbrenging van een archief kan daardoor uitlopen met meerdere maanden. Het is de bedoeling dat deze begeleiding van leveranciers bij de gemeente ligt.

Acquisitie

Met het aantreden van de nieuwe relatiebeheerder heeft acquisitie een duwtje in de rug gekregen. Dat heeft geleid tot het verwerven van tien particuliere archieven:

1. Archief CDA Roosendaal 1977-2005
2. Notulenboeken (2x) Sint Franciscus Liefdewerk
3. Tweetal kaarten van de cartograaf J.B. Adan; Nieuw Beijmoerpolder (1797) en Theodoruspolder (1798)
   De kaarten zijn voor onze collectie aangekocht door de Mastboom-Brosens Stichting en vervolgens geschonken aan het WBA
4. Archief oud-leerlingenvereniging van het Juvenaat Heilig Hart in Bergen op Zoom (SCJ)
5. Notulenboek van de voormalige Kruislandse meestoof *Het Gulden Cruys* over de periode 1833-1854, 1 deel (verkregen via de gemeente Steenbergen)
6. Diverse stukken Anny Piscaer (aanvullingen op al aanwezige archieven)
7. Aanvulling archief Sint Bavo Gilde Rijsbergen
8. Bedrijfsarchief bakkerij B.P. Buijs Oudenbosch
9. Notulenboek van de Stichting voor Gereformeerde Sociale Arbeid in West-Brabant, 1953
10. Aantekeningen en correspondentie uit het privé archief van Dr. Emil G.H. Härtel, oud-voorzitter van de Geschiedkundige Kring van Bergen op Zoom.

De acquisities hebben in een aantal gevallen geleid tot meer aandacht voor het WBA in de media.

Beeld & Geluid

Een apart onderdeel van particuliere acquisitie is de audiovisuele collectie. In 2023 zijn 39 foto- en filmcollecties verworven, variërend in grootte van 1 foto op fotopapier tot dozen vol dvd's met fotomateriaal. Ondertussen loopt ook het vrijwilligersproject door voor het beschrijven van de negatieven van de oud-persfotografen Ben Steffen en Thom van Amsterdam.

In 2023 zijn gezamenlijk een kleine 10 duizend bestanden verwerkt. In totaal waren eind 2023 een kleine 250 duizend audiovisuele bestanden beschikbaar bij het WBA, waarvan er ruim 140 duizend via de website te benaderen zijn. Het verschil betreft audiovisuele bestanden waar auteursrechtelijke beperkingen op rusten.

Dienstverlening & Relatiebeheer

Website

Op de huidige website zijn steeds meer digitale archiefstukken rechtstreeks gekoppeld aan de toegang. De nieuwe website beoogt vooral optimalisering van het zoeken en vinden van historische informatie. Het WBA wil daarbij enerzijds koppelen met en linken naar relevante informatie die door andere instellingen wordt aangeboden en anderzijds het omgekeerde regelen; informatie van het WBA kan gekoppeld en gelinkt worden met andere aanbieders van (historische) informatie. Uiteindelijk moet de gebruiker zodanig digitaal worden gefaciliteerd dat het overeenkomt met het leidend principe van het WBA: **Het verleden snel gevonden.**

De eerste signalen zijn positief: het aantal bezoeken aan de website is in vergelijking tot 2022 verviervoudigd.

Scanning on Demand

Een tweede belangrijke digitale dienst die het WBA aanbiedt, is Scanning on Demand (SoD). Tot nu toe was dit gericht op particuliere scanaanvragen en werd SoD door een externe leverancier uitgevoerd. In overleg met en op verzoek van de WBA-gemeenten wordt SoD voortaan ook aangeboden aan alle overheden. Om die service te kunnen leveren, heeft het WBA de scanning vanaf eind 2022 in eigen beheer genomen en daarvoor een eigen scanstraat ingericht. Opgevraagde dossiers en documenten kunnen met SoD veel sneller en efficiënter worden geleverd. Zelf doen houdt ook de kosten onder controle.

In 2023 zijn in totaal 1780 dossiers gedigitaliseerd door SoD. Daarvan zijn er 108 door de gemeenten besteld. De 108 dossiers leverden tezamen bijna 15.000 scans op.

Bouw Dossier Applicatie

Verder moet in dit verband ook de Bouw Dossier Applicatie (BDA) worden genoemd. Dit is het klantenportaal voor het zoeken naar gedigitaliseerde bouwdossiers van Bergen op Zoom, Halderberge, Moerdijk, Rucphen en Woensdrecht. Etten-Leur, Roosendaal, Steenbergen en Zundert verleenden in 2023 inzicht via een eigen systeem. Zundert is momenteel bezig om de bouwvergunningen naar het WBA over te brengen, waarna zo ook toegankelijk zullen zijn via het BDA.

Het portaal wordt niet alleen door particulieren gebruikt, maar ook door zakelijk belanghebbenden (zoals makelaars, architecten, bouwbedrijven) en gemeenten. In 2023 werden geen grote bestanden met bouwvergunningen toegevoegd aan het BDA. Burgers en zakelijke belanghebbenden hebben in 2023 ruim 10.000 dossiers aangevraagd.

E-depot

Het e-depot was in 2023 alleen voor ambtenaren van onze gemeenten toegankelijk. Reden is dat de leverancier van huidige website van het WBA niet in staat is gebleken om het e-depot benaderbaar te maken via de website. De leverancier is ook niet voornemens om dit te ontwikkelen of anderszins op te lossen. Bij de ontwikkeling van de nieuwe website wordt de integratie van de afzonderlijke zoek-en-vindsystemen van de publiekskant van het WBA meegenomen (website, BDA, e-depot).

Relatiebeheer

In 2023 is met het aantreden van een nieuwe relatiebeheerder werk gemaakt van het verder professionaliseren van het relatiebeheer.

Daarbij is niet alleen gekeken naar de online presentatie van het WBA, maar ook naar de organisaties in de regio.

Sociale media

Het WBA is actief op vier sociale media kanalen, te weten LinkedIn, Facebook, Instagram en YouTube. Het account op X (voorheen Twitter) is gedeactiveerd.
LinkedIn wordt gebruikt voor de beeldvorming rond het WBA als organisatie en het plaatsen van vacatures. Het WBA-account op LinkedIn kende een groei van ruim 30% in volgers. Facebook en Instagram zijn bedoeld voor het delen van activiteiten en het onder de aandacht brengen van de collectie. Daarbij hebben berichten van het WBA op Facebook veruit het meeste bereik. YouTube wordt voor beide doelen gebruikt en is vooral een platform om eigen producties te delen.

Media-optredens

De acquisitie van de het bedrijfsarchief bakkerij B.P. Buijs Oudenbosch heeft geleid tot een uitzending in de serie Brabantse Merken van Omroep Brabant. Bakker Buijs stond bekend als luxe bakker die met zijn bakkerij op de Markt 37 in Oudenbosch tactisch was gevestigd tegenover het meisjesinternaat. Daar maakte en verkocht hij op een gegeven moment ook zijn versie van de chocozoen. Door een duidelijke focus werden, en worden, zijn zoenen over de hele wereld verkocht. De uitzending was op dinsdag 26 september 2023 om 17:00 en is terug te zien via https://www.omroepbrabant.nl/tv/programma/9900119/Brabantse-Merken/aflevering/4327661/Brabantse-Merken

Link naar uitzending Brabantse Merken

Verder heeft het WBA een rol gespeeld in een uitzending van Verborgen Verleden waarin Raven van Dorst op zoek ging naar haar voorouders en onder andere in het mooie Wouw terecht komt. De uitzending is opgenomen in 2023, uitgezonden op zaterdag 13 januari 2024 om 20.35u op NPO 2 en terug te zien via https://npo.nl/start/serie/verborgen-verleden/seizoen-17/raven-van-dorst_2

Link naar uitzending Verborgen Verleden

Heemkundige kringen

In 2023 is contact geweest met een substantieel deel van de heemkundige kringen in de regio. Doel was om de relatie te versterken in het kader van de uitbouw van de erfgoedtaak van het WBA en daarnaast om te inventariseren op welke terreinen er (meer) samengewerkt kan worden.

Erfgoed

In 2022 heeft het Algemeen Bestuur de visie van het WBA vastgesteld. Hierin zijn vier opgaven gedefinieerd, waaronder de opgave “Erfgoed”. Alhoewel de Gemeenschappelijke Regeling al de mogelijkheid kende om “erfgoed” tot het takenpakket van het WBA te rekenen, was vóór de nieuwe visie de aandacht vooral gericht op de directe relatie met de deelnemers van de Gemeenschappelijke Regeling en op de dienstverlening aan het publiek.

De Erfgoed-opgave is in de visie als volgt gedefinieerd: “We maken de geschiedenis van West-Brabant toegankelijk en zichtbaar. We verbinden erfgoedspelers in de regio. Dat doen we graag samen met historische, educatieve en creatieve organisaties. West-Brabants erfgoed krijgt een plek op onze website en activiteiten zetten we online in de kijker. Voor een representatiever beeld van ons verleden, verrijken we doelgericht onze collecties.”.

Roosendaal 1925, Vier jongemannen drinken een borrel, A.M. Bruglemans

Voor de opgave Erfgoed zijn vier strategische doelen vastgesteld:

1. Het verhaal van West-Brabant zichtbaar maken en laten vertellen.
2. Zichtbaarheid van de eigen collecties vergroten, online en op locatie in de regio.
3. Actief deelnemen aan een effectief functionerend erfgoed netwerk in de regio.
4. Blinde vlekken in de collecties worden herkend en ingevuld.

In 2023 zijn de eerste stappen gezet naar een Erfgoedbeleid voor het WBA. Op 25 mei 2023 heeft het WBA een erfgoedbijeenkomst georganiseerd waarvoor lokale erfgoedpartners waren uitgenodigd. Tijdens de bijeenkomst is men aan de slag gegaan met verhalen die typisch West-Brabants zijn. Hieruit zijn de volgende hoofdthema’s ontstaan:

1. Ons Dorp, Onze Stad
2. Zand & Klei
3. Werkend West-Brabant
4. Grenzeloos West-Brabant

Deze thema’s zullen leidend zijn bij de nog te ontwikkelen erfgoedwebsite. Elk hoofdthema bevat tientallen verhalen die in de komende jaren verder worden uitgewerkt op basis van actualiteit, aanwezige collecties en binnenkomende verhalen van bezoekers van de erfgoedwebsite. De ontwikkeling van de erfgoedwebsite is gelieerd aan van de ontwikkeling van de algemene nieuwe website van het WBA.

Visie, strategie en thema’s zijn als erfgoedplan verbeeld in een filmpje: http://tinyurl.com/ErfgoedplanWBA

Link naar Erfgoedplan

Toezicht & Advies

Toezicht

Op grond van de Archiefwet en de gemeentelijke archiefverordening voert de archivaris van het WBA in de hoedanigheid van gemeentearchivaris tweejaarlijks een inspectie uit naar de staat van het informatie- en archiefbeheer bij de gemeentelijke organen. Daarbij toetst hij niet alleen de uitvoering van de Archiefwet, maar ook aspecten van andere relevante wet- en regelgeving, voor zover ze betrekking hebben op de informatievoorziening van de overheid.
Een archiefinspectie richt zich, naast het toetsen op rechtmatigheid, op het geven van aanvullende zekerheid over de staat van de informatiehuishouding. Dat betekent dat er gekeken wordt naar niveau en werking van de drie archivistische functies van informatie: de verantwoordingsfunctie, de geheugenfunctie en de cultuurhistorische functie.

Naast de inspectie beoordeelt de archivaris de vernietigingslijsten en de handboeken voor vervanging van archiefbescheiden, die de basis vormen voor een Vervangingsbesluit van het College van B&W of een Dagelijks Bestuur.

Inspecties

Eind 2022 heeft het WBA op verzoek van de deelnemende gemeenten een nieuwe toezichtsmethodiek ontwikkeld. De methodiek gaat niet meer uit van de Archief-KPI's, maar van de implementatie van hoofdstuk zes van de Wet Open Overheid (WOO). Kort gezegd verlangt de WOO dat overheden zich aan de Archiefwet houden. De VNG heeft voor gemeenten een implementatie-stappenplan van de WOO-eisen voor informatiebeheer opgesteld. Dit plan is de basis voor de toezichtsmethode van het WBA. De tweejarige rapportagecyclus betekent dat er een overgangstermijn is: vier van de negen deelnemende gemeenten en vijf Gemeenschappelijke Regelingen hebben het voortgangsverslag nog laten aansluiten op de KPI-methode. Vijf gemeenten hebben een volledige inspectie ondergaan op basis van de nieuw methode. Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen worden hierna aangeduid als *zorgdrager*.

De belangrijkste constateringen die tijdens de inspectiegesprekken naar voren kwamen waren:

1. Het in 2022 regionaal ontwikkelde kwaliteitsmodel wordt niet of nauwelijks gebruikt. Slechts één zorgdrager is in 2023 actief bezig geweest met het implementeren van een kwaliteitssysteem voor de informatiehuishouding. Het hebben van een kwaliteitssysteem op het gebied van de informatiehuishouding is een nuttig stuk gereedschap voor het bepalen van het ambitieniveau en het prioriteren van menskracht, middelen en tijd. Daarbij is het een archiefwettelijke verplichting.
2. In het vorig jaarverslag werd gemeld dat het merendeel van de zorgdragers kwantitatief dan wel kwalitatief onvoldoende deskundig archiefbeherend personeel in huis heeft. Alle zorgdragers hebben werk gemaakt van het verbeteren van de situatie, maar niet allemaal even succesvol. Met name het tekort aan vakpersoneel op de arbeidsmarkt zorgt voor problemen.
3. De functionaliteiten die nodig zijn om zowel metadata als bestanden op correcte wijze uit applicaties over te zetten naar het e-depot, laat te wensen over. De situatie is niet verbeterd sinds voorgaande jaren. Voor overbrenging naar het e-depot is de gemeente gebaat bij een exportfunctie voor de eigen bestanden en metadata, die men op gewenste momenten zelf kan samenstellen en uitvoeren. Nog maar weinig DMS- of zaaksystemen - laat staan applicaties ten behoeve van het

primaire proces - kennen een goed werkende en complete exportfunctie. In de praktijk blijkt dit te betekenen dat leveranciers bij iedere organisatie steeds opnieuw (hetzelfde) maatwerk leveren. Het WBA gaat vaak namens of samen met zorgdragers in gesprek met leveranciers om de procedures te verbeteren.

Oordeel Interbestuurlijk Toezicht

Elf van de veertien zorgdragers kregen de beoordeling "voldoet" van de externe toezichthouder. Drie zorgdragers (alle drie gemeenten) kregen de beoordeling "voldoet gedeeltelijk". De externe toezichthouder is het Interbestuurlijk Toezicht van de provincie Noord-Brabant (hierna: IBT). IBT kijk in eerste instantie naar de volgende punten:

1. het tijdig inleveren van het rapport van de toezichthouder (WBA) en het verbeterplan van de zorgdrager bij het Interbestuurlijk Toezicht van de provincie;
2. het voldoen van het verbeterplan aan de vormvoorwaarden van het Interbestuurlijk Toezicht;
3. het tijdig inleveren van het oordeel en het verbeterplan bij de Gemeenteraad.
4. Het tijdig en in correcte vorm inleveren van een actueel, compleet en logisch samenhangend overzicht van (te bewaren) archiefbescheiden conform artikel 18 van de landelijke Archiefregeling (een extra aandachtspunt van de toezichthouder in 2023).

Dit jaar heeft IBT voor het eerst een inhoudelijk oordeel gegeven, op basis van het inspectieverslag van het WBA.

Het oordeel "voldoet" betekent dat er geen verdere acties vanuit IBT volgen.

Het oordeel "voldoet gedeeltelijk" betekent dat in het eerste halfjaar van 2024 ten minste één ambtelijk voortgangsgesprek met de zorgdrager wordt gehouden. Mocht de rapportage van het volgende jaar niet tot het oordeel 'voldoet' leiden, dan zal de zorgdrager onder *actief toezicht* geplaatst worden. In overeenstemming met het interventieproces van IBT betekent dit dat er concrete afspraken gemaakt worden om ervoor te zorgen dat IBT de zorgdrager het jaar erop wel als 'voldoet' kan beoordelen. Verder krijgt de gemeente de kleur 'oranje' op de kaart van Noord-Brabant: Brabant.nl/IBT.

Uitbreiding toezicht WBA

Het toezicht heeft binnen het WBA een andere opzet gekregen. Niet alleen is er de eerder genoemde nieuwe toezichtsmethodiek, maar ook het aantal toezichtsuren is uitgebreid. De rol van de Archivaris van het WBA is meer gefocust op de toezichttaak. Daarnaast is een Adviseur Inspectie en Kwaliteit aangetrokken, die naast de inspectietaak het kwaliteitsmanagement binnen het WBA uitvoert.

Advies

Het WBA adviseerde veelvuldig bij onderwerpen als selectie en vernietiging, vervanging, archiefbewerkingsprojecten, digitaliseringstrajecten, migratie- en conversietrajecten, metadatabeheer en archiefwet- en regelgeving.

De vertegenwoordigers van gemeenten en gemeenschappelijke regelingen zijn in verschillende bijeenkomsten voorgelicht en naar hun standpunten gevraagd over de toepassing van de nieuwe inspectiemethodiek, aanpassingen in de aanleverprocedure voor het e-depot, de ondersteuning die het WBA kan bieden bij de implementatie van de WOO.

Verder staat het WBA met raad en daad de gemeenten bij die een "voldoet gedeeltelijk" oordeel van het IBT ontvingen.

Nota Verbonden Partijen

Het WBA heeft een zienswijze ingediend op de nieuwe Nota Verbonden Partijen. In de Nota worden afspraken gemaakt over (actieve) informatieverstrekking, afstemming en aansturing. Daarbij wordt een basisniveau gegeven voor actieve informatievoorziening aan de gemeenteraden. Deze informatievoorziening is gebaseerd op het informatiebeheer bij de verbonden partij en speelt, naast informatieverstrekking aan de Raad, ook een belangrijke rol bij het uitvoeren van de taak van de verbonden partij. De informatie wordt eveneens gebruikt voor het afleggen van verantwoording op het gebied van financiën, recht- en doelmatigheid en bijvoorbeeld voor het beantwoorden van WOO-verzoeken. Om dit (beter) te borgen, wordt het advies van het WBA op de volgende punten overgenomen:

1. Voeg een extra paragraaf toe over de kwaliteit van het informatiebeheer, vergelijkbaar met de richtlijnen voor privacy, informatiebeveiliging en de WOO. Een tekstvoorstel is toegevoegd in de bijlage.
2. Leg de uitgangspunten voor Informatiebeheer vast bij uittreding uit, of opheffing van de verbonden partij, uitgaande van onder andere artikel 40, lid 1 van de Archiefwet.
3. Leg de uitgangspunten vast voor de gevolgen van mandateren aan en delegeren naar een verbonden partij voor de status van overheidsinformatie, bij overbrenging naar een archiefdienst en het bijbehorende regime van openbaarheid.

Bergen op Zoom 1988, Concours hippique oranjeruiters, Thom van Amsterdam

Recapitulatie lasten en baten

Het WBA heeft één programma, namelijk archiefbeheer.

Samenvatting programma archiefbeheer:

Totaal	Begroting voor wijziging 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023
Totaal programma	-2.714.572	-3.249.319	-2.952.401
Bijdrage deelnemers	2.526.368	2.918.221	2.918.221
Overige opbrengsten	188.204	226.098	231.532
Opname reserves	0	105.000	37.030
Saldo te bestemmen resultaat	**0**	**0**	**234.381**

Toelichting saldo

Het saldo van lasten en baten van het WBA bedroeg in 2023 €234.381. Dit kan grotendeels worden verklaard door personeelslasten die lager uitvielen dan begroot. Uitgebreidere toelichting hierop volgt in het overzicht van baten en lasten. Een deel van dit saldo wordt gebruikt om reserves en voorzieningen in of aan te vullen. Het resterende bedrag wordt conform de verdeelsleutel gerestitueerd aan de deelnemers.

Paragrafen

Op 10 juli 2023 zijn de gewijzigde financiële verordeningen conform artikel 212 en 213 van de Gemeentewet door het algemeen bestuur vastgesteld. De paragrafen waaraan in de begroting verplicht aandacht moet worden besteed zijn financiering en bedrijfsvoering. Vanaf de begroting 2016 is tevens aandacht besteed aan de paragraaf Weerstandsvermogen. Artikel 26 BBV schrijft voor dat in de jaarrekening en het jaarverslag dezelfde paragrafen opgenomen moeten worden die ook in de begroting opgenomen zijn. Daar wordt in dit jaarverslag aan voldaan. Het BBV schrijft daarnaast nog voor dat ook de paragrafen Verbonden Partijen, Grondbeleid en Lokale Heffingen hier dienen te worden opgenomen. Voor het WBA zijn deze echter niet relevant: het WBA is een verbonden partij, aan grondbeleid wordt niet gedaan en er worden geen lokale heffingen geheven.

Vanaf dit verslagjaar moet er in de paragraaf Bedrijfsvoering ook aandacht worden besteed aan de rechtmatigheidsverantwoording. En tenslotte anticipeert het WBA in dit jaarverslag ook op de herijkte Nota Verbonden Partijen, waarin wordt voorgeschreven inzicht te geven in de mate waarin het WBA voldoet aan de AVG (privacy), BIO (informatiebeveiliging) en WOO (openbaarheid).

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover het WBA beschikt om niet begrote kosten te dekken en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn, in relatie tot de financiële positie. Niet begrote uitgaven worden gedekt met de post "onvoorzien". In 2020 is deze door bezuinigingen vervallen, wat in strijd is met de voorschriften van de BBV. Vanaf begrotingsjaar 2024 wordt deze weer opgenomen, conform het besluit van het algemeen bestuur van 7 december 2022.

Het WBA heeft vanaf 2017 de beschikking over een algemene reserve om in te kunnen zetten ter dekking van tegenvallers. Ondanks dat dit in strijd was met spelregel 5 van de Nota Verbonden Partijen, waarin werd voorgeschreven dat de risico's gedragen dienden te worden door de deelnemers en niet door het WBA zelf. Positieve jaarresultaten werden toegevoegd aan de algemene reserve omwille van behoud van de ondernemersstatus en daarbij behorende fiscale voordelen zoals btw-aftrek. Rechtstreekse restitutie van het voordelige saldo aan de deelnemers was door de fiscus in 2015 verboden, maar gedeeltelijk kon dit wel. Het WBA heeft tot en met 2022 daarom steeds gekozen voor het spoor van gedeeltelijke toevoeging van resultaten een reserves en gedeeltelijke korting op de deelnemersbijdragen.

Nog in 2022 is een deel van de algemene reserve vrijgemaakt om het voorziene tekort aan te vullen. Naar aanleiding hiervan is binnen het bestuur van het WBA de vraag gesteld de algemene reserve alsdan nog wel toereikend zou zijn of dat het WBA, zoals alle overige verbonden partijen, eigenlijk geen eigen algemene reserve behoeft, omdat de aangesloten gemeenten risicodrager zijn. In de vergadering van het algemeen bestuur van 7 december 2022 is besloten om de algemene reserve per 1-1-2023 op te heffen en het saldo over te hevelen naar een gelijktijdig in te stellen bestemmingsreserve, alsmede onvoorziene kosten te ramen ter hoogte van 2% van de omzet. Deze wijzigingen zouden per 2024 moeten worden doorgevoerd.

Qua risico's heeft het WBA te maken met drie categorieën, nl. *imagorisico*, *veiligheidsrisico* en *bedrijfsvoeringsrisico*.

Het *imagorisico* heeft betrekking op het niet (kunnen) voldoen aan de verwachtingen van de deelnemers. Het gaat dan specifiek om het uitoefenen van het archieftoezicht en de dienstverlening. Om de toezichtdienst tijdig en kwalitatief voldoende te kunnen (blijven) leveren heeft het WBA in 2023 geïnvesteerd in een nieuwe methodiek en in formatieve uitbreiding van de inspectiefunctie. Per 1 maart trad een archiefinspecteur (tevens kwaliteitsspecialist) in dienst die samen met de nieuwe archivaris de toezichttaken uitvoerde. Mede doordat de personele capaciteit niet vanaf het begin van het jaar kon worden geleverd én door de implementatie van een nieuw toezichtmodel liepen de archiefinspecties in de eerste helft van 2023 nog niet helemaal gelijk met de planning. De omschakeling kostte meer tijd dan gehoopt maar maakte ook zichtbaar dat, ondanks de uitbreiding van de inspectiecapaciteit, er nog steeds een gat is tussen de feitelijke formatie en de normformatie die door de provincie is aanbevolen.
De dienstverlening naar de gemeentelijke deelnemers werd naar een hoger plan getild met de start van scanning in eigen beheer. Opgevraagde dossiers kunnen daardoor sneller en effectiever worden aangereikt. Daarnaast biedt de Bouw Dossier Applicatie (BDA) gemeenten de mogelijkheid om zonder tussenkomst van het WBA reeds gedigitaliseerde bouwdossiers te raadplegen. Met inzet van deze twee instrumenten, scanstraat en BDA, voldoet het WBA beter aan de verwachtingen van de deelnemers

Het *veiligheidsrisico* betreft het niet of onvoldoende kunnen voldoen aan de privacywetgeving en de eisen voor informatiebeveiliging zoals die worden gesteld in wet- en regelgeving en door de deelnemende gemeenten. Het WBA heeft sinds november 2018 een juridisch medewerker die tevens Functionaris Gegevensbescherming is. Zij is een deskundige vraagbaak en adviseur in de wet- en regelgeving, specifiek op het terrein van archief- en informatiebeheer. Het WBA onderscheidt zich nadrukkelijk van vrijwel alle andere archiefinstellingen in Nederland door een eigen juriste in dienst te hebben.
Het WBA beschikt over een eigen informatieveiligheidsbeleid en een informatieveiligheidsplan. Het WBA heeft ook een opgeleide CISO in de formatie, die samen met de juriste de organisatie optimaal heeft ondersteund qua informatieveiligheid. Doordat deze medewerker vanaf 2023 de archivarisrol is gaan vervullen kon hij onvoldoende aandacht besteden aan zijn CISO taken. Om in de ontstane leemte te voorzien is een extern bureau ingehuurd om in eerste instantie het informatieveiligheidsplan te herijken en een 1-meting te doen. De uitkomsten zijn eind 2023 adequaat opgepakt door de kwaliteitsspecialist. Zij wordt daarbij geholpen door twee ervaren IT specialisten van het WBA en de juriste. Al met al heeft het WBA daarmee voldoende kijk en grip op de informatiebeveiliging. De formele CISO rol zal begin 2024 opnieuw worden ingevuld, daarvoor loopt een offertetraject.

Het *bedrijfsvoeringsrisico* behelst het niet kunnen leveren van overeengekomen dienstverlening ten gevolge van een hoog ziekteverzuim. In 2023 was sprake van een laag ziekteverzuim van 2,06%. Om het ziekteverzuim zoveel mogelijk te beperken reageert het management direct op ziektemeldingen. Langdurig verzuim krijgt extra aandacht door middel van zorgvuldig ingezette re-integratieprocessen en persoonlijke aandacht.

Financieringsparagraaf

Financieringsrisico's

Kasgeldlimiet
De kasgeldlimiet is het maximale bedrag waarmee een financieringstekort met een kortlopende lening gefinancierd mag worden (Wet fido). Voor 2023 betrof dit 8,5% van het begrotingstotaal oftewel een bedrag van € 280.000. Het WBA ontvangt het merendeel van zijn inkomsten vooruit, waardoor er geen financieringstekort is.

Renterisiconorm
De renterisiconorm beperkt het renterisico op de vaste schuld. De norm bepaalt dat de jaarlijkse verplichte aflossing en rente niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal, zijnde € 660.000. Het totaal aan rentekosten eind 2023 betrof € 8.000, waardoor een overschrijding van deze norm niet aan de orde is.

Liquiditeitsplanning
De exploitatielasten van het West-Brabants Archief worden gedekt door bijdragen van de deelnemers. De in de begroting opgenomen gemeentelijke bijdragen worden elke kwartaal bij de deelnemers in rekening gebracht. Omdat de exploitatielasten merendeels gelijkmatig over het kalenderjaar worden uitgegeven ontstaat gedurende het begrotingsjaar een liquiditeitsoverschot. Met het verdwijnen van de boeterente op spaartegoeden vanaf 2023 werd de bedrijfsspaarrekening weer gevoed zodat er ook rente opbrengsten waren. Voor 2023 werd het schatkist drempelbedrag aangehouden van € 1.000.000. Al met al leidden deze acties bij het WBA niet tot het ontstaan van hoge banksaldi. Het banktegoed (rekening courant én bedrijfsspaarrekening) bedroeg per 31 december 2023 een bedrag van € 355.679; het saldo op de schatkistrekening was € 300.000.

Rentekosten en renteopbrengsten
WBA heeft beperkte renteopbrengsten op de bedrijfsspaarrekening. In 2023 was dit € 2.342. De rentekosten bedroegen in 2023 € 720.

Financieringsbehoefte

De wijze waarop het WBA omgaat met investeringen en gehanteerde limieten is vastgelegd in Nota Investeren en Afschrijven 2023. Daarin is o.a. bepaald dat investeringen in vaste activa onder de € 10.000 niet worden geactiveerd, dat investeringen tussen € 10.000 en € 25.000 kunnen worden geactiveerd wanneer het algemeen bestuur hiertoe besluit en investeringen vanaf € 25.000 altijd worden geactiveerd en een bestuursbesluit behoeven. Deze nota is bekrachtigd door het algemeen bestuur op 10 juli 2023 en is met terugwerkende kracht ingegaan op 1 januari 2023.

Bij de gemeente Bergen op Zoom loopt sinds 2017 een geldlening gesloten voor de financiering van meubilair in het Koetshuis (vijftien jaar).

Voor zover de financiële situatie het toelaat worden nieuwe investeringen zoveel als mogelijk met eigen middelen gedaan. Zo was bijvoorbeeld de liquiditeit in 2022 voldoende op orde om investeringen in o.a. IT-gerelateerde hardware uit eigen middelen te doen en daarvoor geen leningen af te sluiten. Een liquiditeitsanalyse, opgesteld door onze nieuwe financieel dienstverlener, ondersteunde deze handelswijze.

In 2023 werd, na een lange aanloopperiode, eindelijk de aanbesteding van het nieuwe webportaal incl. website afgerond. Met instemming van het dagelijks bestuur werd de opdracht aan een in de archiefwereld bekend en gerenommeerd bedrijf gegund. Oplevering is verwacht eind zomer 2024.

Overige financiële aangelegenheden

Vanaf het controlejaar 2021 is een vooroverleg ingepland met de accountant en Profectum. Profectum is de financieel dienstverlener van het WBA die de financiële ondersteuning levert. Ook de extra check door financiële beleidsadviseurs van twee deelnemende gemeenten is al enkele jaren onderdeel van het totstandkomingsproces van de financiële beleidsdocumenten.

Financiële kengetallen

In het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies (BBV) is bepaald dat gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing in zowel de jaarrekening als in de meerjarenbegroting een set van vijf financiële kengetallen dienen op te nemen. Dit zijn kengetallen voor: de netto schuldquote, solvabiliteitsratio, structurele exploitatieruimte, grondexploitatie en belastingcapaciteit. De laatste twee zijn voor het WBA niet van toepassing.

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie.

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeenschappelijke regeling ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Hoe lager de netto schuldquote hoe beter.

Solvabiliteitsratio

Het kengetal solvabiliteitsrisico geeft inzicht in de mate waarin een gemeenschappelijke regeling in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Hoe hoger de solvabiliteitsratio hoe beter.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn. De uitkomst van 0% geeft aan dat de structurele baten en lasten in evenwicht zijn. Er zijn geen noemenswaardige incidentele baten of lasten.

De inhoud van de tabel is bij ministeriële regeling voorgeschreven en bevat ook de ontwikkeling van de kengetallen voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar.

De financiële kengetallen zijn als volgt:

Kengetallen	Jaarrek. 2022	Begroting 2023	Jaarrek. 2023	Begroting 2024 gewijzigd	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Netto schuldquote	-5,04%	-1,70%	-11,69%	-2,83%	**-3,61%**	-4,15%	-4,68%	-3,71%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	**n.v.t.**	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Solvabiliteisratio	35,88%	24,95%	47,45%	35,66%	**37,49%**	23,39%	23,50%	23,45%
Structurele exploitatieruimte	0,11%	0%	7,61%	1,86%	**1,90%**	1,82%	1,76%	6,27%
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	**n.v.t.**	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	**n.v.t.**	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Bedrijfsvoeringsparagraaf

Personeel

Op 23 november 2023 stemde het algemeen bestuur in met het erfgoedplan van het WBA. Dit erfgoedplan is een uitwerking van de ambitieuze beleidsvisie en dient ertoe om de rol en betekenis van het WBA in de erfgoedomgeving van West-Brabant te versterken. In dit plan staan drie functies van erfgoedmedewerkers voor achtereenvolgens bewerking van nieuwe niet-overheidsarchieven, beheer van de verhalenbank en vrijwilligers coördinatie. Vanaf 2024 worden deze vacatures geleidelijk ingevuld. Dit hangt vooral af van de realisatie van de erfgoedwebsite.

Los van deze drie nieuwe functies staan er geen vacatures meer open ten tijde van het opstellen van de jaarstukken. Alle actuele vacatures zijn in de loop van 2023 ingevuld, ondanks de krapte op de arbeidsmarkt. Het WBA was uiterst creatief in de wijze waarop potentiële kandidaten konden worden bereikt.

Detacheringen van WBA medewerkers waren er:

- Bij het Zeeuws Archief voor o.a. het beheer van de dislocatie Terneuzen (periode jan. – dec. voor 18 uur per week). Dit betrof een reeds langer lopende vaste detachering.
- Bij het Erfgoedcentrum Tongerlohuys als adviseur (periode jan. – dec. voor 18 uur per week). Dit betreft een andere invulling van vaste detachering ná de beëindiging van de plustaak Roosendaal.
- Bij de gemeente Bergen op Zoom voor de uitvoering van een project (periode december 2022 – april 2023 voor een totaal van 456 uur). Dit betreft een detachering waarvan alle gemaakte uren conform afspraak achteraf in rekening zijn gebracht.

In dit jaar waren er meerdere personele mutaties. In 2023 werkten er 25 personen goed voor 20,77 FTE. Voor verschillende activiteiten (omtrent bedrijfsvoering) worden derden ingehuurd.

Maandelijks vergadert de Personeelsvertegenwoordiging met de bestuurder van het WBA. Daarin kwamen onderwerpen aan de orde als de nieuwe CAO, de organisatiestructuur, diverse projecten, een R I en E onderzoek en het klimaat binnen het Koetshuis.

De personeels- en salarisadministratie werd verzorgd door de afdeling P&O van de gemeente Bergen op Zoom. Op het gebied van de financiële administratie biedt een administratiekantoor ondersteuning.

Ook in 2023 namen WBA medewerkers in verschillende functies deel aan webinars. Daarnaast is er meer dan in voorgaande jaren gebruik gemaakt van de mogelijkheden omtrent opleiding, training en persoonlijke ontwikkeling. Dit kan worden verklaard door een verjonging in het personeelsbestand.

Huisvesting
Het WBA maakte in 2023 gebruik van drie huisvestingslocaties:

1. het Koetshuis in de Hofstraat te Bergen op Zoom voor de dienstverlening en kantoor

Dit pand is in 2016 geheel verbouwd en geschikt gemaakt voor 'bewoning' door het WBA. De gemeente Bergen op Zoom is eigenaar en verhuurt het aan het WBA. Het reguliere onderhoud is grotendeels voor rekening van de verhuurder.

2. het ondergronds depot aan het Wilhelminaveld in Bergen op Zoom

Dit depot met een capaciteit van ruim 10 strekkende kilometer wordt eveneens gehuurd van de gemeente Bergen op Zoom. Het depot is gebouwd in 2008 als gezamenlijke opslag voor zowel archief als museum. Deze functie vervult het nog steeds, maar de afzonderlijke bewaarruimtes zijn nu specifiek toegewezen aan deze beide gebruikers. De exploitatie is in de loop van 2017 overgegaan van de afdeling vastgoed van de gemeente Bergen op Zoom naar het WBA. De exploitatiekosten worden volgens een vaste verdeelformule (5/8 WBA en 3/8 gemeente) verrekend met het Cultuurbedrijf. In 2023 vond er groot schilderonderhoud plaats aan de vloeren.

3. het pand van het voormalig RAWB aan de Beukenlaan te Oudenbosch

Vanaf 2021 huurt het WBA de kelder met de drie archiefdepots van de nieuwe eigenaar: Tandartspraktijk Halderberge. Over de huurprijs, de servicekosten en energiekosten zijn goede afspraken gemaakt met de eigenaar.

Op advies van de accountant werd de onderhoudsvoorziening berekend en vervolgens afgeschaald op basis van een in 2020 geüpdatet meerjarig onderhoudsplan. Dit was nodig om in de nieuwe situatie het vervangend onderhoud te regelen tussen huurder en verhuurder. Vanaf 2021 is de jaarlijkse storting in de onderhoudsvoorziening € 5.245.

Automatisering
Het WBA is een moderne organisatie die zoveel mogelijk digitaal en plaats-, tijd- en apparaat onafhankelijk werkt. Dit vereist onder andere een flexibele ICT-inrichting, welke het mogelijk maakt om op elke werkplek aan te sluiten en in te loggen. De ICT-leverancier, die sinds de aanbesteding in 2022 voor het WBA de ICT-inrichting regelt, zorgt voor een degelijke en moderne (cloud)omgeving waarin de medewerkers kunnen werken.

Het interne verbetertraject van de eigen archivering, mede naar aanleiding van de bevindingen uit het KPI-verslag van het WBA, werd voortgezet maar is nog niet geheel afgerond. Een eigen zaaksysteem werd beheerd, maar dit behoeft wel een verbeterslag. Daarom werden contacten gelegd met potentiële leveranciers van een nieuw zaaksysteem. De technische ondersteuning van het WBA netwerk bleef gedeeltelijk uitbesteed en is gedeeltelijk door eigen medewerkers opgepakt.

Rechtmatigheidsverantwoording
(rechtmatigheidsverklaring is opgenomen aan t eind van de Jaarrekening)

Voorwaardencriterium

Een WBA controle team heeft de controles uitgevoerd op twee processen nl. "Inkopen en betalingen" en "salarisadministratie". Voor het toetsen van de rechtmatigheid maakt het WBA gebruik van de door de accountant aangedragen checklists en verslaglegging modellen.

1. Inkopen en betalingen

Opzet en bestaan van dit bedrijfsproces is geactualiseerd. Middels een lijncontrole is het bestaan van zogenoemde key-controls vastgesteld die daarna op effectieve werking zijn getoetst. Daarvoor is op twee momenten een gegevensgerichte controle op een 10% a-selecte steekproef gedaan en is de checklist ingevuld. Vastgesteld is dat de gecontroleerde uitgaven zijn gedaan binnen de budgetten die in de begroting zijn opgenomen en dat het daarbij horende werkproces is gevolgd. Er zijn geen fouten geconstateerd.
Na de eerste controle zijn vijf verbeteringen voorgesteld met betrekking tot de interne beheersing op het proces “Inkopen en betalingen”. Drie daarvan zijn direct opgepakt en toegevoegd. De twee andere verbeterpunten hebben vooral betrekking op de aansluiting van de afzonderlijke gegevensbestanden op de budgetten. Alle elementen zijn aanwezig en bruikbaar, maar staan nog te los van elkaar zodat de controle efficiënter zou kunnen. Begin 2024 is dit opgepakt en verbeterd. Dit leidde ertoe dat bij de tweede controle, in januari 2024, geen onduidelijkheden meer zijn.

2. Salarisadministratie

Opzet en bestaan zijn eveneens geactualiseerd. In samenwerking met de afdeling P en O zijn concrete controles uitgevoerd op twee indiensttredingsprocessen en een selectie van kosten declaraties. Ook hiervoor is een checklist gebruikt die aantoonde dat de verwerking in de salarisadministratie ervan op een correcte en rechtmatige wijze heeft plaats gevonden. Er zijn geen concrete verbeterpunten geconstateerd.

Behalve gegevensgerichte controles op deze twee processen heeft het WBA een spendanalyse uitgevoerd. Dit betreft een jaarlijkse controle bedoeld voor het periodiek analyseren van de uitgaven (spend) per crediteur om daarmee de rechtmatigheid van de uitgaven aan deze crediteur inzichtelijk te maken. Daar waar sprake was van een hoog risico, betrof het contracten die te maken hebben met inbesteding en reguliere inkopen.

In 2023 vonden twee aanbestedingen plaats. Dit betrof het webportaal incl. de nieuwe website van het WBA en een nieuwe energieleverancier. Voorafgaand aan de opdrachtverstrekking voor de website heeft het WBA een marktverkenning uitgevoerd, waaruit bleek dat er slechts één marktpartij was die aan onze eisen voldeed. Het dagelijks bestuur heeft vervolgens een afwijkingsbesluit genomen van het bestaande inkoopbeleid om een enkelvoudige procedure te doorlopen met de beoogde leverancier. De nieuwe website wordt niet geactiveerd op de balans.
Het WBA is deelnemer in het inkoopcollectief energie. In 2024 is m.b.v. inkoopbureau Karel een nieuwe energieleverancier aanbesteed.

Begrotingscriterium

In 2023 was er geen sprake van overschrijding van budgetten of investeringskredieten.

Misbruik en Oneigenlijk gebruik

Dit was in 2023 niet aan de orde. De bestaande maatregelen om dit tegen te gaan waren afdoende.

Voor de bepaling van de VIC-werkzaamheden, zoals deze rechtmatigheidsverantwoording, was de eerste controle onvoldoende diepgaand. Dit kwam doordat er een te hoge materialiteit was vastgesteld. Het WBA heeft hierbij hulp gehad van een externe adviseur. Hierop volgend is in samenwerking met de accountant een verbetering gemaakt om zo toch een voldoende diepgaande rechtmatigheidsverantwoording te krijgen.

Meerjarenbalans

Activa	Rek. 2022	Begr. 2023	Rek. 2023	2024	2025	2026	2027	2028
Materiele vaste activa	159.060	120.564	131.617	104.174	76.731	74.119	45.504	27.558
Totaal vaste activa	**159.060**	**120.564**	**131.617**	**104.174**	**76.731**	**74.119**	**45.504**	**27.558**
Uitzettingen korter dan 1 jaar	56.236	56.236	71.877	71.877	71.877	71.877	71.877	71.877
Liquide middelen	409.461	344.201	655.802	440.126	443.640	322.401	336.526	355.717
Overlopende posten	99.266	99.266	104.137	99.266	99.266	99.266	99.266	99.266
Totaal vlottende activa	**564.963**	**499.703**	**831.816**	**611.269**	**614.783**	**493.544**	**507.669**	**526.860**
Totaal Activa	**724.022**	**620.267**	**963.434**	**715.443**	**691.513**	**567.663**	**553.173**	**554.418**
Passiva	**Rek. 2022**	**Begr. 2023**	**Rek. 2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Algemene reserve	128.073	125.095	-	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Reserve digitale dienstverlening website	134.715	29.715	97.685	-	-	-	-	-
Reserve evaluatie GR				30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
Reserve collectie beheer systeem	-	-	125.095	125.095	125.095	-	-	-
Te bestemmen resultaat	-2.978	-	234.381	-	-	-	-	-
Eigen vermogen	**259.810**	**154.810**	**457.161**	**255.095**	**255.095**	**130.000**	**130.000**	**130.000**
Voorzieningen	32.117	37.362	37.362	36.253	16.323	21.568	11.078	16.323
Vaste schulden	36.000	32.000	32.000	28.000	24.000	20.000	16.000	12.000
Totaal vaste passiva	**68.117**	**69.362**	**69.362**	**64.253**	**40.323**	**41.568**	**27.078**	**28.323**
Vlottende schulden <1 jaar	319.612	319.612	369.590	319.612	319.612	319.612	319.612	319.612
Overlopende passiva	76.483	76.483	67.321	76.483	76.483	76.483	76.483	76.483
Totaal vlottende passiva	**396.095**	**396.095**	**436.911**	**396.095**	**396.095**	**396.095**	**396.095**	**396.095**
Totaal Passiva	**724.022**	**620.267**	**963.434**	**715.443**	**691.513**	**567.663**	**553.173**	**554.418**

Meerjarenbalans
Hieronder de geprognosticeerde eindbalans voor zowel het verslagjaar als de meerjarenraming. De bedragen betreffen de eindstanden van elk jaar per 31-12.

Voor de meerjarenbalans zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Materiële vaste activa
De eindbalans van de materiële vaste activa wordt bepaald door de geplande afschrijvingen op investeringen en het toevoegen van nieuwe investeringen.

Uitzettingen korter dan 1 jaar, overlopende posten en vlottende schulden
Uitzettingen korter dan 1 jaar, overlopende posten en vlottende schulden zijn gebaseerd op cijfers van 2023.

Eigen vermogen en voorzieningen
In 2023 is een start gemaakt met het project rondom de website, waarvoor een onttrekking is geweest uit de reserve digitale dienstverlening website van € 37.030. Verder waren er geen onttrekkingen aan de reserve.

Vanaf 2024 zijn er verdere mutaties in de reserves van het WBA. Deze worden toegelicht in de staat van reserves en voorzieningen in de begrotingswijziging 2023 en de begroting 2024. De toevoegingen en onttrekkingen op de voorziening zijn gebaseerd op de gegevens in het meerjarig onderhoudsplan.

Vaste schuld
Hiervoor wordt het aflossingsschema van de huidige leningenportefeuille gehanteerd. De vervanging van het gehele netwerk wordt gefinancierd met eigen middelen.

Zundert 2006, Kijkdag 65e Bloemencorso, Thom van Amsterdam

Vennootschapsbelasting
Vanaf 1 januari 2016 zijn ook gemeenschappelijke regelingen VPB-plichtig. Bij de oprichting van het WBA is door "Gert Vos BTW-Advies" o.a. een VPB advies uitgebracht. In dit advies is geconcludeerd dat de activiteiten van het WBA niet te kwalificeren zijn als onderneming in fiscale zin. Hoewel er de afgelopen jaren steeds sprake was van een positief resultaat, geldt nog steeds dat het WBA geen winstoogmerk kent.

AVG, WOO EN BIO

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)
Op 25 mei 2023 was de AVG precies vijf jaar van kracht. Sinds vijf jaar implementeert het WBA de AVG steeds verder binnen de organisatie. Het WBA is zich goed bewust van het belang van het beschermen van

In 2024 is er zeker nog winst te behalen op het gebied van privacy en gegevensbescherming. Wanneer de acties uit het verbeterplan worden uitgevoerd zal het WBA in het komende jaar volwassenheidsniveau vier kunnen behalen. Het adequaat omgaan met persoonsgegevens is een blijvend proces en zal aandacht blijven vergen van zowel bestuur, management als medewerkers.

Openbaarheid (WOO)
Op 1 mei 2022 heeft de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) plaatsgemaakt voor de Wet open overheid (Woo). Deze wet moet zorgen voor meer transparantie binnen de overheid. De Woo regelt dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, te ontsluiten en te archiveren is. De drie hoofdonderdelen die de Woo regelt zijn: actieve openbaarmaking, passieve openbaarmaking en verbetering van de informatiehuishouding. Het WBA is zich bewust van het belang van het naleven van de Woo en loopt op schema met de implementatie van de wet binnen de organisatie.

persoonsgegevens. Dit blijkt ook uit de jaarrapportage en het verbeterplan over 2023, opgesteld door de functionaris gegevensbescherming. Aan de hand van het AVG borgingsproduct 3.0 van de Informatiebeveiligingsdienst is op zeven thema's beoordeeld in hoeverre de AVG wordt gewaarborgd binnen de organisatie. Deze thema's zijn: beleid, processen, organisatorische inbedding, rechten van betrokkenen, samenwerking, gegevensbescherming en verantwoording.

Uit het toetsingskader is naar voren gekomen dat het WBA in grote mate aantoonbaar voldoet aan de eisen uit de AVG en de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming (UAVG). Het WBA heeft een totale score behaald van 75%, wat overeenkomt met volwassenheidsniveau drie op de schaal van vijf van het volwassenheidsmodel. Dit is een positieve score.

Actieve openbaarmaking
Het WBA publiceert de categorieën van documenten die tot en met 2024 actief openbaar gemaakt moeten worden in haar eigen publicatieblad in het blad gemeenschappelijke regelingen, dan wel op de eigen website. Het WBA is daarnaast aangesloten op de Woo-index, waarop wordt verwezen naar de publicaties op de eigen website. In de loop van de komende jaren wordt de actieve openbaarmaking van de andere categorieën van documenten stapsgewijs per Koninklijk Besluit ingevoerd.

Passieve openbaarmaking
Er is een Woo-contactpersoon aangewezen en burgers worden op de website van het WBA duidelijk geïnformeerd over de wijze waarop een Woo-verzoek kan worden ingediend. Tot op heden zijn er geen Woo-verzoeken ingediend bij het WBA en naar verwachting zal dit in de praktijk ook niet of nauwelijks voorkomen.

Verbetering van de informatiehuishouding
De VNG heeft voor de noodzakelijke verbetering van de

informatiehuishouding een zeven stappenplan aanbevolen. De belangrijkste onderdelen daarvan sluiten ook aan op de KPI eisen die gelden voor de informatievoorziening bij overheidsinstellingen. Sinds enkele jaren werkt het WBA met een concrete verbeteragenda (zie ook hierna onder informatiebeveiliging) op de aanbevelingen in het KPI inspectierapport van onze eigen WBA informatievoorziening. Dit verbeterproces wordt geleid door de kwaliteitsmedewerker van het WBA.

Informatiebeveiliging (BIO)

In het kader van voortdurende verbetering en versterking van onze informatiebeveiliging heeft WBA in het jaar 2023 een 1-meting uitgevoerd. Deze meting was gericht op het beoordelen van onze huidige stand van zaken in overeenstemming met de Baseline Informatiebeveiliging Overheden (BIO). De BIO vormt een leidraad voor informatiebeveiliging binnen overheidsorganisaties en stelt normen vast om de vertrouwelijkheid, integriteit, en beschikbaarheid van informatie te waarborgen.

De uitkomsten van de 1-meting hebben ons in staat gesteld om specifieke sterke punten en mogelijke verbetergebieden te identificeren. Op basis van deze bevindingen hebben we deze opgenomen in onze organisatie brede verbeteragenda. Op deze manier zorgen we ervoor dat we continue blijven verbeteren vanuit de PDCA-cyclus. Deze maatregelen omvatten onder andere het bijwerken van beleidslijnen, het verbeteren van technologische beveiligingsmaatregelen, en het investeren in bewustwordingstrainingen voor onze medewerkers.

Door regelmatig te evalueren en te reageren op de veranderende dreigingslandschappen, blijven we alert en hebben we de basis op orde. We streven ernaar om de normen te handhaven en te voldoen aan de BIO-richtlijnen, zodat de vertrouwelijkheid, integriteit en beschikbaarheid van de informatie die we beheren, te allen tijde gewaarborgd zijn.

WBA

Jaarrekening

Inleiding Jaarrekening 2023

Opzet van de jaarrekening
Evenals in 2022 zijn aan de jaarrekening geen bijlagen toegevoegd. Gemeenten vinden dit geen noodzaak. Desgewenst kan en wil het WBA uiteraard, op verzoek, inzage geven tot alle financiële informatie.

Verantwoording resultaat 2023
Met deze jaarrekening willen wij verantwoording afleggen over het in 2023 gevoerde financiële beheer. Het boekjaar 2023 sluit af met een positief saldo van € 234.381. Dit saldo is voornamelijk ontstaan doordat de personeelskosten aanmerkelijk lager uitvielen door o.a. het later invullen van vacatures.

Rechtmatigheid
In 2023 voert het WBA een eigen rechtmatigheidscontrole uit. Voor de methodiek en wijze van verslaglegging wordt gebruik gemaakt van voorstellen en modellen die de accountant heeft aangereikt. De uitkomsten van de controles leiden tot de rechtmatigheidsverklaring die in deze jaarrekening is opgenomen. Daar staan ook de toelichting en verantwoording.

Ondernemerschap voor de omzetbelasting
Naar aanleiding van een ingesteld boekenoverzicht over de jaren 2001 – 2005 heeft de inspectie omzetbelasting in januari 2006 geconcludeerd dat de vrijstellingsbepaling van artikel 11 lid 1 letter u van de wet omzetbelasting niet op het RAWB van toepassing is. Het RAWB maakt fiscaal gezien winst of verlies doordat de bijdrage van de deelnemers niet wordt beperkt tot het aandeel in de kosten van de exploitatie. Dat houdt in dat het RAWB belast ondernemer is voor de omzetbelasting en als gevolg daarvan alle in rekening gebrachte omzetbelasting mag verrekenen. Deze stellingname is in een brief van 28 oktober 2015 door de fiscus herbevestigd specifiek voor de nieuwe archieforganisatie WBA.

Overzicht van lasten en baten in de jaarrekening 2023

In onderstaande tabel is gekozen voor een compactere verantwoording van de inkomsten en uitgaven van het WBA in 2023. In de laatste kolom wordt de relatie tussen in 2023 gewijzigde begroting en exploitatie over 2023 getoond, hetgeen leidt tot het al eerder genoemde saldo van € 234.381.

Omschrijving	Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Verschil 2023
Personeelslasten	1.850.445	2.110.486	1.935.974	174.512
Huisvestingslasten	502.416	629.341	598.595	30.746
Exploitatielasten	356.466	374.248	363.936	10.312
Toevoeging aan voorziening	5.245	5.245	5.245	0
Projecten ter uitvoering beleidsvisie	0	130.000	48.651	81.349
Totaal Lasten	**2.714.572**	**3.249.319**	**2.952.401**	**296.918**
Bijdragen Deelnemers	2.526.368	2.918.221	2.918.221	0
Overige Baten	188.204	226.098	231.532	5.434
Onttrekking aan voorziening	0	0	0	0
Totaal Baten	**2.714.572**	**3.144.319**	**3.149.752**	**5.433**
Totaal saldo Baten en Lasten	**0**	**-105.000**	**197.351**	**302.351**
Onttrekking aan reserves	0	105.000	37.030	-67.970
Resultaat na verwerking reserves	**0**	**0**	**234.381**	**234.381**

Alleen verschillen groter dan € 10.000 of van bijzondere aard worden toegelicht.

Personeelskosten

De salariskosten voor het formatieve personeel waren aanmerkelijk lager dan begroot. Dat kwam vooral doordat vacatures in 2023 later werden ingevuld. Ook was er sprake van periodiekenvoordeel: de salariskosten worden begroot op het maximum van de functieschaal, maar omdat er steeds meer jongere medewerkers worden aangetrokken, zijn de werkelijke kosten die van aanloopschaal en lagere periodieken. Tenslotte bleken de werkgeverslasten in werkelijkheid lager dan ingeschat.

De post inhuur van derden bleef ook achter bij de begroting. Latere inhuur van medewerkers voor de scanstraat was daarvan de reden.

In totaal was er een overschot op de personeelskosten van ongeveer € 175.000.

Huisvestingskosten
De energiekosten vielen wat lager uit evenals de onderhoudskosten, daardoor ontstond een overschot van ongeveer € 30.000 op de huisvestingslasten.

Exploitatiekosten
De exploitatielasten komen marginaal lager uit dan begroot.

Projecten ter uitvoering beleidsvisie

In 2023 kwam het erfgoedplan gereed en werd door het Algemeen Bestuur vastgesteld. Hiervoor was een bedrag van € 25.000 geraamd; de werkelijke kosten waren, afgerond, € 12.000.
Het tweede grote project voor 2023, de nieuwe website, had een veel langere aanlooptijd nodig dan vooraf bedacht. Uiteindelijk werk eind van het jaar de opdracht definitief gegund en een eerste betaling van ca. € 37.000 gedaan. De raming bedroeg € 105.000. Het restant blijft in de bestemmingsreserve en wordt benut voor de afronding en oplevering van de website in 2024.

Overige baten
Geen bijzonderheden.

Overzicht van incidentele baten en lasten
Incidentele baten en lasten zijn baten en lasten die zich vanaf het rekeningjaar minder dan 4 jaar voordoen. Vanzelfsprekend waren er uitgaven met een incidenteel karakter, maar het zijn overwegend kleine bedragen. Hieronder de incidentele lasten en baten van tenminste € 10.000.

Incidentele baten en lasten Bedrijfsvoering	Lasten 2023	Baten 2023
Onderzoek tbv indeling website	13.438	
Eenmalige detachering medewerker		10.621
Totaal	**13.438**	**10.621**

Een bureau heeft onderzoek gedaan naar de gewenste benaming van de menukeuzes van de WBA website.

Eén medewerker heeft op verzoek voor de gemeente Bergen op Zoom metadata toegevoegd aan het gedigitaliseerde bestand bouwdossiers.

Balans per 31 december 2023

ACTIVA			PASSIVA		
Omschrijving	31-12-2023 (€)	31-12-2022 (€)	Omschrijving	31-12-2023 (€)	31-12-2022 (€)
Vaste activa			**Vaste passiva**		
			Eigen vermogen		
			Algemene reserve	-	128.073
			Reserve collectiebeheersysteem	125.095	
			Reserve digitale dienstverlening website	97.685	134.715
			Te bestemmen resultaat	234.381	2.978-
Materiële vaste activa					
Investeringen met economisch nut	131.617	159.060			
			Voorzieningen		
			Onderhoud gebouw en inventaris	37.362	32.117
			Vaste schulden		
			Kapitaalverstrekking gem. Bergen op Zoo	32.000	40.000
Totaal vaste activa	**131.617**	**159.060**	**Totaal vaste passiva**	**526.523**	**331.927**
Vlottende activa			**Vlottende passiva**		
			Netto-vlottende schulden met een		
Uitzettingen met een rentetypische			rentetypische looptijd korter dan één		
looptijd korter dan één jaar			jaar		
Vorderingen op openbare lichamer	71.877	56.236	Overige schulden	369.590	319.612
Vordering op rijkschatkist	300.000	300.000			
Liquide middelen			Overlopende posten		
Banksaldi	355.679	109.447	Nog te betalen bedragen	67.321	72.484
Kas	123	14			
Overlopende posten					
Vooruitbetaalde bedragen	104.137	99.266			
Totaal vlottende activa	**831.816**	**564.963**	**Totaal vlottende passiva**	**436.911**	**392.096**
Totaal generaal	**963.434**	**724.023**	**Totaal generaal**	**963.434**	**724.023**

Grondslagen van de financiële verslaglegging

Inleiding
Onderstaande samenvatting van de grondslagen, waarop de financiële verslaglegging is gebaseerd, is bedoeld als leidraad voor een juiste interpretatie van de financiële overzichten. De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door het algemeen bestuur op 10 juli 2023 de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening
Waardering van passiva en activa alsmede de bepaling van het resultaat vinden in principe plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde, tenzij in deze grondslagen anders is vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, onverschillig of zij tot inkomsten of uitgaven in dat jaar hebben geleid. Baten en lasten, waaronder ook begrepen de heffing van de vennootschapsbelasting, worden daarbij verantwoord tot hun brutobedrag. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeid gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten verantwoord in het jaar dat uitbetaling plaats vindt. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt dan ook geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. Daarbij moet worden gedacht aan overlopende vakantiegeld- en (spaar)verlofaanspraken.

Algemene grondslagen voor de Rechtmatigheidsverantwoording
De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
    - Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 10 juli 2023 door het algemeen bestuur is vastgesteld;
    - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderscheidingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten

geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld.
    - Ten aanzien van het M&O criterium is de nota M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
    - Een verantwoordingsgrens van 1 % (zijnde € 32.493) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
    - Een rapporteringstolerantie van € 29.524 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

Balans

Vaste activa

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn fysiek aanwezige activa. Het BBV kent de volgende soorten materiële vaste activa:

- investeringen met een economisch nut;
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investeringen hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Conform de Nota Investeren en Afschrijven 2023 worden investeringen in vaste activa onder de € 10.000 niet worden geactiveerd. Investeringen tussen € 10.000 en € 25.000 kunnen worden geactiveerd wanneer het algemeen bestuur hiertoe besluit en investeringen worden vanaf € 25.000 altijd geactiveerd en behoeven een bestuursbesluit.

Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten (waaronder overheadkosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

De op de oorspronkelijke verkrijgings- of vervaardigingsprijs toegepaste jaarlijkse afschrijvingen corresponderen met een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur (kortste van de geschatte economische levensduur óf technische gebruiksduur) van de geactiveerde objecten en voorzieningen.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn opgenomen in de Nota Investeren en Afschrijven, zoals vastgesteld door het algemeen bestuur in haar vergadering van 10 juli 2023. De afschrijvingen worden berekend volgens de lineaire methode en starten in het eerste jaar na investering. Afschrijvingen geschieden daarnaast onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar. Alle huidige investeringen en bijbehorende afschrijvingen voldoen aan de gestelde maximale afschrijvingstermijnen

De gehanteerde afschrijvingstermijnen van bestaande investeringen bedragen in jaren:

Meubilair Koetshuis	15 jaar lineair
Revisie elektronische aandrijving archiefstellingen	10 jaar lineair
Hardware kantoorautomatisering	6 jaar lineair
Laptops	3 jaar lineair

Reserves

Uit de bestemmingsreserve ‘digitale dienstverlening website’ is € 37.030 opgenomen ten behoeve van het desbetreffende project.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De vorming van een voorziening, dan wel een donatie aan een reeds bestaande voorziening, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord. Alle aanwendingen aan voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van

de voorziening gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord.

De voorziening ‘onderhoud gebouw Oudenbosch’, bestemd voor het gehuurde pand aan de Beukenlaan, is gebaseerd op het in 2020 opgestelde meerjarig onderhoudsplan. Jaarlijks wordt een bedrag van € 5.245 aan die voorziening toegevoegd.

Langlopende schulden en vlottende passiva
De langlopende schulden en vlottende passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Grondslagen voor resultaatbepaling
Het saldo van lasten en baten is berekend op basis van het stelsel van lasten en baten. Dat houdt in dat de kosten en opbrengsten verantwoord worden in het boekjaar waarop zij betrekking hebben. In de jaarrekening is zoveel mogelijk met verplichtingen rekening gehouden. Eventuele afwikkelingsverschillen worden in het volgende boekjaar functioneel verantwoord.

Overlopende activa
De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.
Bij eventuele oninbaarheid van een vordering wordt een voorziening getroffen.

Rucphen 1979, Moederbrigade Martinusschool van start, Ben Steffen

Toelichting op de balans

Activa

Vaste activa

Materiële vaste activa

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut weer:

	Afschrijvingstermijn	Boekwaarde 01-01-2023	Investeringen	Afschrijvingen	Desinvesteringen	Boekwaarde 31-12-2023
Meubilair	15 jaar lineair	36.000	0	4.000	0	32.000
Electronische aandrijving archiefsysteem	10 jaar lineair	34.237	0	4.891	0	29.346
Laptops	3 jaar lineair	22.483	0	7.494	0	14.989
Hardware kantoorautomatisering	6 jaar lineair	43.615	0	7.269	0	36.346
Boekscanner	6 jaar lineair	22.725	0	3.788	0	18.938
Totaal		**159.060**	**0**	**27.442**	**0**	**131.619**

Vlottende activa

Uitzettingen met een rente-typische looptijd korter dan één jaar:

	Saldo 31-12-2023	Voorziening oninbaarheid	Saldo 31-12-2022
Vorderingen op openbare lichamen	49.304		54.114
Overige vorderingen	22.573		2.122
Vordering op rijkschatkist	300.000		300.000
Totaal	**371.877**	**0**	**356.236**

Vordering op rijksschatkist

In 2023 voldeed het WBA aan de gestelde voorwaarden voor schatkistbankieren. In de praktijk betekent dit dat er tijdig wordt afgeroomd naar de schatkistrekening van de gemeente Bergen op Zoom en dat daardoor het gemiddeld bedrag aan liquide middelen per kwartaal onder de limiet van € 1.000.000 blijft. Ultimo 2023 had het WBA nog een tegoed van € 300.000 op de schatkistrekening.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar 2023					
(1)	**Drempelbedrag**	**1.000**		**1.000**	
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**257**	**228**	**487**	**683**
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	743	772	513	317
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	3.249			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	3.249			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	1.000		1.000	
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	23.154	20.737	44.764	62.855
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	257	228	487	683

Vorderingen op openbare lichamen

Dit betreft voornamelijk vorderingen op gemeente Bergen op Zoom voor de kosten die het WBA heeft gemaakt voor het depot Wilhelminaveld 97 en vorderingen op het Zeeuws Archief voor detachering.

Overige vorderingen

Dit betreft voornamelijk vorderingen op Erfgoedcentrum Tongerlohuys voor detachering. Deze overige vorderingen betreffen ook enkele vergoedingen voor dienstverleningen, waaronder voornamelijk nabestaandenonderzoek.

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

	2023	2022
Kassaldo	123	13
Banksaldi	355.679	109.447
Totaal	**355.802**	**109.460**

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden.

	2023	2022
Vooruitbetaalde bedragen	104.137	99.266
Nog te ontvangen bedragen	0	1.294
Totaal	**104.137**	**100.560**

De vooruitbetaalde bedragen bestaan voornamelijk uit facturen voor hosting, storage en licenties.

Passiva

Eigen Vermogen

Het verloop in 2023 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

Reserves	Saldo 1-1-2023	Resultaat-bestemming 2022	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2022
Algemene reserve	128.073	-2.978	0	125.095	0
Reserve collectiebeheersysteem	0	0	125.095	0	125.095
Reserve innovatie digitale dienstverlening	134.715	0	0	37.030	97.685
Totaal	**262.788**	**-2.978**	**0**	**162.125**	**222.780**

De Algemene reserve is bedoeld om onverwachte tekorten te dekken. In 2023 is het nadelige resultaat over 2022 van de algemene reserve afgeschreven. De bestemmingsreserve website dient voor dekking van de kosten voor de ontwikkeling en implementatie van een nieuwe website, die de digitale dienstverlening zal verbeteren. Conform besluit van het Algemeen Bestuur van 7 december 2022 is per 1 januari 2023 de algemene reserve opgeheven en overgebracht naar de bestemmingsreserve collectiebeheersysteem. Voor dekking van de kosten van de nieuwe website is een bedrag van € 37.030 onttrokken aan de daarvoor bestemde reserve. Het positieve resultaat over 2023 bedroeg € 234.381.

Resultaatbestemming

Conform het Algemeen Bestuursbesluit van 6 april 2022 is het negatieve saldo van 2022, bedragende € 2.978 in mindering gebracht op de algemene reserve.

Voorzieningen

De in de balans opgenomen voorzieningen bestaan uit de volgende posten:

	2023	2022
Onderhoud gebouw Oudenbosch	37.362	32.117
Totaal	**37.362**	**32.117**

De voorziening dient voor het dekken van de kosten voor vervangend onderhoud in de gehuurde archiefkelder in het pand van het vm. RAWB. Het vervangend onderhoud wordt uitgevoerd volgens het meerjarige onderhoudsplan. In 2023 vond er geen vervangend onderhoud plaats.

Het verloop in 2023 wordt in onderstaand overzicht per voorziening weergegeven:

Voorzieningen	Saldo per 1-1-2023	Vermeerderingen	Verminderingen	Saldo per 31-12-2023
Onderhoud gebouw Oudenbosch	32.117	5.245	0	37.362
Totaal	**32.117**	**5.245**	**0**	**37.362**

De jaarlijkse toevoeging is met behulp van een gemiddeld percentage berekend op € 5.245. De onttrekking uit de voorziening is gebaseerd op de ramingen in het meerjarig onderhoudsplan. Conform dat onderhoudsplan waren er in 2023 geen uitgaven voor vervangend onderhoud.

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar:

	Saldo 1-1-2023	Vermeerderingen	Aflossingen	Saldo 31-12-2023
Onderhandse leningen	40.000	0	8.000	32.000
Totaal	**40.000**	**0**	**8.000**	**32.000**

De factuur voor de aflossing van de onderhandse lening van 2022 is pas ontvangen in februari 2023, waardoor deze ook in dit boekjaar is geboekt. Hierdoor is de aflossing € 8.000 in plaats van de gebruikelijke aflossing van € 4.000. De rentelasten zijn wel berekend over het bedrag van € 36.000, waarmee de rentelasten in 2023 € 720 bedroegen.

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

	2023	2022
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	369.590	319.612
Overlopende passiva	67.321	72.483
Totaal	**436.911**	**392.095**

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Het WBA volgt de arbeidsvoorwaarden van de gemeente Moerdijk, maar de gemeente Bergen op Zoom voert deze uit. Daarvoor is een DVO afgesloten. De ondersteuning op het gebied van financiën, exclusief de uitvoering van het feitelijke betalingsverkeer is vanaf 2022 belegd bij een administratiekantoor. De huurverplichtingen betreffen het kantoorpand van het WBA, het centrale archiefdepot in de centrumgemeente Bergen op Zoom en de archiefkelder in het voormalig RAWB gebouw in Oudenbosch. Verder zijn er nog twee leasecontracten.

De in dit overzicht opgenomen bedragen zijn als volgt berekend: de kosten in het jaar 2024 vermenigvuldigd met de resterende looptijd.

Verplichting	Dienstverlener	Ingaande	Looptijd	kosten 2024 e.v.
Ondersteuning P en O	gemeente Bergen op Zoom	1-1-2022	5 jaar	117.420
Ondersteuning financiën	Profectum BV	1-1-2022	2 jaar met verl.	36.832
Huur Koetshuis Hofstraat 2b	gemeente Bergen op Zoom	1-1-2017	25 jaar	1.479.600
Huur archiefdepot Wilhelminaveld 97	gemeente Bergen op Zoom	1-7-2016	25 jaar en 6 mnnd	4.847.148
Huur kelderdepot Oudenbosch	Tandartspraktijk Halderberge	1-1-2021	25 jaar	888.096
Lease copiers	BNP / Canon	19-2-2020	51 maanden	1.812
Lease Bedrijfswagen	Van Mossel	10-11-2020	5 jaar	10.450

Gebeurtenissen na balansdatum

Zijn niet van toepassing voor het WBA in 2023.

Kostenverdeling per taakveld

Kostenverdeling per taakveld	Begroting 2023	Rekening 2023
Taakveld 0.4: Bedrijfsvoering	€ 641.067	€ 36.684
Taakveld 5.4: Musea	€ 2.042.180	€ 2.315.717
Totaal kosten WBA	**€ 2.714.572**	**€ 2.952.401**
Percentage Bedrijfsvoering van totale kosten WBA	23,6%	21,6%
Totaal baten WBA	**€ 2.714.572**	**€ 2.952.401**

Overzicht WNT 2023

Bezoldiging topfunctionarissen

Vanuit de WNT dient van een aantal topfunctionarissen een aantal gegevens in de jaarrekening te worden opgenomen. Het gaat er bij deze personen niet om of ze meer verdienen dan in de Wet staat vermeld; er dient een aantal gegevens te worden opgenomen. Door de wetgever is voor een gemeenschappelijke regeling als topfunctionaris aangewezen de directeur. WBA rapporteert alleen over deze topfunctionaris.

Voor de directeur ontstaat hiermee het volgende beeld. Voor een overzicht van bestuurders van de gemeenschappelijke regeling West-Brabants Archief in 2023 wordt verwezen naar het overzicht op pagina 5. Deze ontvangen geen bezoldiging vanuit het WBA.

Gegevens 2023 **bedragen x € 1**	**M.H.M. Korving**
Functiegegevens	Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01-01-2023 t/m 31-12-2023
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	105.947,94
Beloningen betaalbaar op termijn	17.027,40
Subtotaal	*122.975,34*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 233.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	**122.975,34**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

Gegevens 2022 bedragen x € 1	M.H.M. Korving
Functiegegevens	Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01-01-2022 t/m 31-12-2022
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	99.012,59
Beloningen betaalbaar op termijn	17.167,92
Subtotaal	116.180,51
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000
Bezoldiging	**116.180,51**

Gegevens 2023 Onbezoldigde Toezichthouders Naam topfunctionaris	FUNCTIE
DB leden	
- dhr. A.J. Moerkerke, vertegenwoordiger van Moerdijk	Voorzitter AB/DB
- dhr. J. Pals, vertegenwoordiger van Bergen op Zoom	Lid DB/AB
- mw. E. van der Star, vertegenwoordiger van Roosendaal	Lid DB/AB
Overige (AB) leden	
- dhr. G. de Weert, vertegenwoordiger van Etten-Leur	Lid AB
- dhr. J.M.A. van Agtmaal, vertegenwoordiger van Woensdrecht	Lid AB
- mw. S.S.J. Malfait, vertegenwoordiger van Halderberge	Lid AB
- mw. E. Prent, vertegenwoordiger van Steenbergen	Lid AB
- mw. S. Breedveld, vertegenwoordiger van Rucphen	Lid AB
- dhr. J.M.J. van Steen, vertegenwoordiger van Zundert	Lid AB

Rechtmatigheidsverklaring

Verantwoordelijkheid dagelijks bestuur
In deze rechtmatigheidsverantwoording geeft het Dagelijks Bestuur aan in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit houdt in dat deze in overeenstemming zijn met door het Algemeen Bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Deze verantwoording betreft de rechtmatige uitvoering van de taken en omvat het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium bij de desbetreffende financiële beheershandelingen en transacties. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het Algemeen Bestuur op 10 juli 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het Algemeen Bestuur bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief mutaties in de reserves en is daarmee vastgesteld op € 29.524.

Bevinding
Het Dagelijks Bestuur is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het Algemeen Bestuur aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. Daarin is ook beschreven welke actie het Dagelijks Bestuur onderneemt om afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Klundert 1971, Klundertse scouts tijdens de welpendag, Ben Steffen

Vaststellingsbesluit

Aldus vastgesteld door het algemeen bestuur van het Regionaal Archief West-Brabant in de openbare vergadering van 3 juli 2024

De voorzitter, De waarnemend secretaris,

A.J. Moerkerke C.I.L. Houbraken

WBA

Het verleden snel gevonden.

www.westbrabantsarchief.nl